

За това, че никога не бива да се отчайваш,

даже ако много си сгрешил, а трябва да се надяваш на спасение чрез покаяние

1. От свети Паладий (за Йоан Ликски)

Преподобни Йоан Ликски (за него се говори по- подробно в друга глава) ни разказа следното във връзка е това, че трябва да избягваме разговори с жени: „Имаше в града един младеж, който много и тежко грешеше. Но по Божия воля се съкруши за множеството си грехове. Тогава отиде на гробището и се затвори в една гробница. Там, като паднал ничком на земята, изпускайки от дълбините на сърцето си тежки стонове, оплаквал предишния си живот.

Така минала една седмица и една нощ му се явили бесовете, които по-рано толкова много му бяха вредили.

- Къде е тоя развратник - завикали те, - къде е тоя, който до насита поживя в разврат, а сега изведнъж съвсем ненадейно и без никаква причина стана такъв чистичък и добър! След като вече не става за нищо, си спомни за християнството и въздържанието! Нищо добро не го чака - толкова е затънал в нашите пороци!

- Защо не станеш от пода - продължавали те, - и не тръгнеш с нас по обичайните си дела? Блудниците и кръчмарите те чакат. Нима няма да дойдеш да си утолиш страстите? За теб и без друго вече няма никаква надежда, а ако продължаваш да се самоизтезаваш така, присъдата не е далече! И защо, клетнико, толкова много бързаш да бъдеш наказан? Защо си толкова нетърпелив да попаднеш по-скоро в съда? Многократно си изпробвал всичко беззаконно, което може да съществува. За всичко това си в наша власт, а отгоре на всичко се опитваш да избягаш? Защо мълчиш? Или не си съгласен? Хайде, тръгваш ли с нас или не?

Но младежът продължавал да плаче, не им отговарял и дори не ги слушал. Тогава бесовете, като не постигнали нищо, го хванали и започнали да го измъчват жестоко. След като му наранили цялото тяло с мъчения, го захвърлили полумъртъв и си тръгнали. А младежът останал неподвижен, както преди, и само проливал сълзи с непрестанно покаяние.

Междувременно роднините му започнаха да го търсят и го намериха. Щом узнаха какво му се е случило, настояваха да го пренесат вкъщи. Но младежът не се съгласи. Следващата нощ бесовете отново дошли и го подложили на още по-страшни изтезания.

Но когато близките му отново отидоха, той не им позволи да го отнесат оттам.

По-добре да умра, отколкото пак да падна в същата сквернота - им рече той.

През третата нощ бесовете го изтезавали толкова безжалостно, че той едва останал жив.

И щом видели, че той не се предава, бесовете отстъпили с вик:

Ти победи, победи, победи!

Оттогава на младежа вече не му се случваше нищо лошо и той продължаваше да се подвизава в чистота и добродетели. Живя чак до смъртта си в същата тази гробница и Бог го почете с духовни дарове и чудеса“.

Из житието на света Синклитикия

Блажената Синклитикия казвала, че трябва да хвалим нерадивите и лекомислени души - тези, които са безсилни да се стремят към доброто и при това лесно се отчайват, даже за най-малката добра подбуда, да се възхищаваме и да превъзнасяме тази подбуда, а тежките им и големи прегрешения да наричаме маловажни и нищожни. Защото дяволът, който желае, да превърне всичко в погубел за нас, се стреми да скрие от преуспяващите и от подвижниците греховете им и да ги накара да ги забравят, за да предизвика у тях гордост, а на новоначалните и неукрепналите показва греховете им в преувеличен вид, за да предизвика у тях отчаяние.

Трябва да утешаваме намиращите се в такъв смут души по следния начин. Трябва да им припомним за несравнимата Божия снисходителност и благодат, както и че нашият Господ е многомилостив, милосърден и великодушен и съжалява за човешките съгрешения.

Освен това е нужно да им посочваме свидетелства от божественото Писание, които доказват неизказаната Му снисходителност към съгрешилите и покаялите се. Трябва да казваме: „Раав беше блудница, но се спаси чрез вяра. Павел беше гонител, а стана избран съд. И разбойникът грабеше и убиваше, но е единствена дума пръв отвори вратите на рая“, както и да изброим Матей, митаря, блудния син и други подобни, и с това да ги извеждаме от отчаянието.

А душите, станали плячка на гордостта, следва да лекуваме с по-високи примери. Защото и добрите земеделци, ако видят, че някое растение е ниско и хилаво, го поливат обилно и полагат много усилия то да порасне и укрепне. А ако забележат по растението прекалено ранен филиз, отрязват излишното, за да не би растението да изсъхне преждевременно. И лекарите хранят обилно някои болни и ги извеждат на разходка, а на други налагат диета и им забраняват разходките.

От свети Паладий

Узнах за авва Мойсей Мурин - най-бележития сред скитските отци, че преди да стане монах, бил слуга на един гражданин. Но заради крайното му упорство, кръвожадност и див нрав господарят му го прогонил. Тогава Мойсей станал разбойник. И понеже притежавал невъобразима сила, станал главатар на други разбойници.

Сред разбойническите му подвизи се разказва в частност и за следния. Мойсей се озлобил срещу един овчар, понеже веднъж кучетата на овчаря му попречили, когато през нощта отивал да извърши грабеж. И ето, той започнал да търси случай да го убие, а затова внимателно разузнал, къде ходи той със стадото си.

Накрая узнал, че овчарят е от другата страна на Нил. А тогава реката била придошла и се разляла на широчина една миля. Но Мойсей съблякъл късия хитон, с който бил облечен, вързал си го на главата, стиснал между зъбите нож и се хвърлил в реката. Така заплувал към отсрещния бряг. Овчарят, щом видял отдалече, че Мойсей плува към него, хукнал да бяга и се скрил.

Мойсей, като не заварил овчаря, излял злобата си върху стадото. Заклал четири от най-хубавите му овни, вързал ги с въже и преплувал Нил в обратната посока. Там влязъл в някакъв двор и одрал овните. След това запалил огън, изял най-хубавото месо, а кожата разменил за вино. После изпил не по-малко от осемнадесет италийски секстариин[1] вино и извървял петнадесет мили до мястото, където била шайката му.

И същият този разбойник поради някакви причини по-късно се разкаял, отхвърлил предишния си живот и се обърнал към монашеско житие. Взел си килия в един скит и там проявил изключителна строгост в подвига.

Разказват, че още в началото, когато се отрекъл от света и току-що си взел килия, го нападнали четирима разбойници. Не знаели, че това е Мойсей. А той ги хванал и ги вързал. След това ги вдигнал на гръб като чувал с плява и ги отнесъл сред събранието на братята. „Сега не бива да причинявам страдание на никого - рекъл той, - а стана така, че тези ме нападаха. Какво ще кажете да направя с тях?“ Братята ги отвързали и ги пуснали.

Но разбойниците, щом познали Мойсей и видели покаянието му, и сами не пожелали да се връщат повече към миналия си живот. По неговия пример се отрекли от света и станали опитни монаси. А Мойсей проявил такова подвижничество, че и в други книги пише за него. Влязъл в такава бран с бесовете и живял в такава строгост, че скоро станал равен на най-великите и свършени Отци. Станал презвитер и просиял с велики дарове на духа, а след кончината си оставил седемдесет ученици.

Из патерика

Един войник попита авва Миот, истина ли е, че Бог приема покаянието. А той, след като дълго му обясняваше този въпрос, добави:

Кажете ми, драги, ако ти се скъса дрехата, изхвърляш ли я?

Не - отвърна онзи, - но я закърпвам и продължавам да я нося.

Щом на теб ти е жал за дрехата ти - му рече старецът - нима Бог няма да пожали собственото Си творение?

Един брат попита авва Пимен:

Извърших голям грях и искам да принасям покаяние три години.

Много са - отвърна старецът.

Може би, четиридесет дни? - попитаха намиращите се наоколо.

И това е много - отново отговори старецът. - Повярвайте ми, ако човек се покае от цялото си сърце и не се върне повече към греха, Бог ще му прости и за три дни.

Някой друг го попита:

Ако човек е паднал в някакъв грях и се е обърнал, Бог ще му прости ли?

Старецът му отговори:

Ако Сам Бог е заповядал на човеците да постъпват така, нима Той няма да направи нещо по-голямо? А нали Той заповяда на Петър да прощава на падналите и покаяните се до седемдесет пъти по седем.

Още някой го попита:

Какво означава разкаяние за грях?

Старецът му отговори:

Да не го вършиш отново. Праведните затова и са наречени непорочни, защото са изоставили греховете и са станали праведни.

Един брат попита авва Сисой:

Авва, паднах, какво да правя?

Пак стани — му казва старецът.

Станах и пак паднах - каза братът.

Отново и отново ставай - отговори старецът.

И докога? - попита братът.

Докато бъдеш застигнат от смъртта или в добро състояние, или в състояние на падение - отговори старецът, - защото в каквото състояние се окаже човек, в такова и отива на съд.

Един брат живееше в килия в Египет и се подвизаваше там в голямо смирение. Той имаше сестра. Тя беше блудница в града и водеше много души към погибел. Старците дълго придумваха брата и накрая го убедиха да отиде при нея и да опита чрез наставление да прекрати предизвикваната от нея съблазън.

Когато той отиде на мястото, един познат го изпревари и предупреди сестра му: „Брат ти е пред вратата“.

Това я разтърси от дън душа. Тя остави любовниците, на които угаждаше, с непокрита глава изтича да посрещне брат си и вече искаше да го прегърне... Но той и казва:

Родна моя сестрице! Смили се над душата си. Мнозина са погубени от теб, а и ти как ще можеш да понесеш вечните и горчиви мъки?

Тя се ужаси и го пита:

Със сигурност ли знаеш, че за мен може да има спасение от днес нататък?

Има спасение - отвърна братът, - стига да поискаш.

Тогава тя се хвърли в нозете на брат си и започна

да го моли да я вземе със себе си в пустинята.

Забради си главата - и рече брат и, - и върви подире ми.

Да вървим - отговори сестрата. - По-добре да търпя срам с непокрита глава, отколкото да се върна в този вертеп на беззаконието.

Докато вървяха, братът я наставляваше да се по- кае. А после, като видя, че насреща им идва някой, и казва:

Понеже не всички знаят, че си ми сестра, отбий се малко встрани от пътя, докато хората отминат.

Тя се отби встрани. След това той и казва:

Хайде да продължим пътя си, сестро.

Но сестра му не му отговори нищо. Той се приближи до нея и видя, че е умряла. И тогава забеляза, че дирите от нозете и бяха кървави - тя беше вървяла боса.

Когато братът разказа на старците всичко, което се беше случило, те се разделиха в мненията си. Но на един от тях му беше открито за нея:

" Тя презря всичко плътско, пренебрегна дори собственото си тяло и не роптаеше при толкова много рани. Затова Аз приех покаянието и".

1. От свети Амфилохий, за това, да не се отчайваме

Един брат беше побеждаван от блудна страст и всеки ден ставаше така, че извършваше грях. И всеки ден умилюствяваше със сълзи и молитви Самия Владика. Щом направеше това, скоро отново отстъпваше пред злия обичай и извършваше грях.

След това, вече съгрешил, отиваше на църква. И като гледаше честния и свещен образ на нашия Господ Иисус Христос, падаше ничком пред него и плачейки горчиво, казваше:

- Помилуй ме, Господи, и ме избави от злото изкушение, което толкова страшно ме мъчи и ме наранява е горчилката на насладата. Не смея и да повдигна лице, за да съзерцавам Твоя свят образ и пресветлия Ти Божествен лик за радост и наслада на сърцето си.**

След като казваше това и излизаше от църквата, отново падаше в сквернота. Но дори и тогава не се отчайваше. След като съгрешаваше, пак се връщаше в църквата и пак зовеше към човеколюбивия Господ и Бог:

- От днес нататък Ти, Господи, ще ми бъдеш свидетел, че повече няма да върша този грях. Само ми прости, Благ, това, което съм сгрешил преди и до ден днешен.**

Но едва дал тези страшни обети, и коварният грях отново го застигаше. И дори само от това можеше да се види прекроткото Божие човеколюбие и безграничната Му благодат. Тя всеки ден си оставаше предишната, търпеше неоправимото и лукаво отпадане и неблагодарност на брата и по голямата

си милост очакваше покаянието му и окончателното му обръщане. А той постъпваше така не година, не две и не

три, а в продължение на повече от десет години.

Виждале ли, братя, безкрайното търпение и безпределното човеколюбие на Владиката - как Той всеки път проявява търпение и добросърдечие, като търпи горчивите ни беззакония и прегрешения? Но най-много ужасява и предизвиква трепет от богатството на Божиите щедрости това, че братът, след като обещавахе и даваше клетва, че повече няма да греши, се оказваше лъжец...

Веднъж, когато се случи същото и отново падна в грях, братът се втурна към църквата, като плачеше, стенеше и скърбеше душевно, и започна да умолява милосърдието на благия Владика за помощ, за да се избави от мерзостта на блудството. И докато той молеше човеколюбивия Бог, началникът на злото и развратителят на душите ни - дяволът - разбра, че всичко е напразно - братът разкъсва с покаянието си мрежите на греха, които той е изтъкал. Тогава, като набра дързост, му се яви във видим образ и, като вдигна лице към свещения образ на нашия Господ Иисус Христос, закрещя:

- Какво има между мен и Теб, Иисусе Христе! Безкрайната Ти жалост ме побеждава и ме лишава от сили. Ти приемаш този развратник, този блудник, който всеки ден Те лъже, подигравайки се с властта Ти! Защо не го изгориш, защо търпиш и понасяш всичко това? Нали се готвеше да съдиш прелюбодейците и блудниците и да погубиш всички грешници! А ето че си несправедлив, пристрастен Съдия и си затваряш очите за всичко, щом властта Ти поиска! Мене свали от небето за нищожния грях на надменността, а на този лъжец, развратник и блудник даряваш мир и Своето благоразположение, и то само защото пълзи пред Теб! Както и да погледна, и Ти си пристрастен и гледаш на лице, поради излишната си добрина пренебрегваш справедливостта!

Така говореше дяволът, като се измъчваше от силен гняв, и от ноздрите му излизаше пламък. И щом той изрече това и млъкна, се чу глас от жертвеника:

- О, коварни змейо и погубителю! Нима не ти стига, че погълна целия свят? Нима възнамеряваш да уловиш и погълнеш дори този, който прибягна към неизказаната Ми милост и милосърдие? Нима си толкова безразсъден, че се противопоставяш на честната Кръв, пролята на Кръста за него? Моята жертва и смърт умиха беззаконията му!

Нали и ти, когато той се обръща към греха, не го гониш, а с радост го приемаш, не го отблъскваш и не му поставяш пречки с надеждата да го придобиеш. А как аз, Който съм толкова милостив и щедър, след като заповядах на върховния Си първоапостол Петър да прощава до седемдесет пъти по седем на оня, който съгрешава всеки ден, да не помилвам този брат? Не, щом прибягва към Мен, няма да се отвърщам от него, докато не

го придобия. Защото се разпнах за грешниците и заради тях прострях нескверните Си длани, та, който иска да се спаси, да намери убежище и спасение. И не се отвръщам от никого и не изгонвам никого. Дори всеки ден да пада по хиляда пъти и хиляда пъти да дохожда при Мен, няма да си тръгне неопростен. Защото не съм дошъл да призова праведници, а грешници към покаяние^[1].

Когато прозвучал този глас, дяволът замрял в трепет, без да има сили да направи нищо. И пак се чул глас:

- Слушай сега, лъжецо, който казваш, че съм несправедлив. Аз винаги съм справедлив, понеже в каквото заваря някого, в това и ще го съдя. А този брат заварих в покаяние и обърна се. Той лежи в нозете Ми и те победи. Затова ще го приема и ще спася душата му, понеже той не се отчая за спасението си. А ти гледай славата му и скърцай със зъби от завист и срам.

След тези думи братът, лежащ ничком и плачещ, предаде духа си. И тозчас голям Божий гняв падна като пламък върху сатаната и го погълна. Нека оттук познаем, братя, безграничното Божие милосърдие и да видим *колко благ е* нашият Владика. И никога няма нито да се отчайваме, нито да пренебрегваме спасението си.

Един друг, след като отново се покая, намери покой от страстите. И почти веднага внезапно падна на камък и си нарани крака. От раната изтече толкова много кръв, че той загуби съзнание и беше на умиране. Тогава идват бесовете да му вземат душата.

Но ангелите им казват:

- Погледнете тоя камък и вижте колко кръв проля той заради Господа.

И щом казаха това, душата му беше освободена.

Сатаната се яви на един брат, който беше паднал в грях, и му казва:

- Ти не си християнин.
- Какъвто и да съм - отговаря братът, - ти си още по-лош.
- Наистина си за ада - отново казва сатаната.
- Не си ми съдия - отговори братът, - и не си ми Бог.

И сатаната си тръгна, без да постигне нищо. А братът принесе на Бога искрено покаяние и стана опитен подвижник.

Един брат, нападан от униние, попита стареца:

- Какво да правя? Помислите ми внушават, че прекалено рано съм се отрекъл от света и не мога да се спася.

А старецът отговори:

- Дори да не успеем да влезем в обетованата земя, по-добре телата ни да паднат в пустинята, отколкото да се връщаме в Египет.

Друг брат попита стареца:

- Отче, какво има предвид пророкът, когато казва: *за него спасение няма в Бога* (Пс. 3:2)?
- Има предвид - отговори старецът, - помислите на отчаяние, които биват внушавани от бесовете на грешника и казват: „За теб няма вече спасение в Бога“, а после се стремят да го хвърлят в отчаяние. Трябва да се борим срещу тези помисли с думите: „*Господ е мое прибежище, ще извади из примка нозете ми*“ (Пс. 17:3; 24:15).

Някой от отците разказа, че в Солун имало женска обител. Веднъж една монахиня по действие на всеобщия враг напуснала манастира и паднала в блудство. Останала продължително време в това блудство. После по действие на човеколюбивия Бог се разкаяла и тръгнала да се връща в манастира си, но пред портите паднала и починала.

А един светия имал откровение за смъртта ѝ. Видял свети ангели, дошли да вземат душата ѝ, и следващи ги бесове. Когато между тях възникнал спор, ангелите казали, че тя се е покаяла. А бесовете възразявали:

- Толкова време тя беше под наше робство, и освен това, дори не успя да влезе в манастира. А как така казвате, че се е покаяла?

Ангелите отговорили:

- Щом видя, че разположението ѝ се скланя към това, Бог прие покаянието ѝ. И нейната воля, ако се съди по намерението ѝ, беше да се покае. А във волята на Владиката на всичко е да вземе живота ѝ.

И посрамени от тези думи, бесовете се отдръпнали. А старецът, който видял откровението, разказал за него на присъстващите.

Авва Алоний каза: „Ако поиска, човек може за един ден от сутринта до вечерта да достигне до Божията мяра“.

Един брат попита авва Мойсей:

- **Ако, да речем, някой човек бие слугата си за грях, който сам е извършил, какво да каже слугата?**
- **Ако е добър слуга - отговори старецът, - ще каже: „Прости ми, съгреших“.**
- **И няма да каже нищо повече? - отново попита братът.**
- **Нищо - рече старецът. - Защото щом поеме вината и каже: „Съгреших“, Господарят му изведнъж ще се смили над него.**

Един брат каза на авва Пимен:

- **Достатъчно е аз, злощастният, да падна в прегрешение, и помисълът ме гризе и обвинява, че съм паднал.**

Старецът му отговори:

- **Ако човек, който е извършил грях, веднага рече: „Съгреших“, помисълът ще го остави.**

Родителите на една девойка на име Таисия починаха и тя осиротя. Тогава тя направи в дома си странноприемница за скитските отци и дълго време ги приемаше и им служеше. Но после изхарчи всичко, което притежаваше, и изпадна в нужда. Тогава развратни човеци се присламчиха към нея и я отклониха от добрата цел. И тя постепенно толкова пропадна, че превърна къщата си в публичен дом.

Като чуха това, отците много се огорчиха и, като повикаха авва Йоан Колов, му казват:

- **Чухме за еди-коя си сестра, че нещата при нея са зле. Когато можеше, тя проявяваше любов към нас. А сега и ние трябва да и помогнем, доколкото е въз- можно. Тъй че потруди се да поемеш грижата за нея и според мъдростта, която Бог ти е дал, поправи положението и.**

Старецът отиде при нея и казва на жената вра- тарка:

- **Съобщи за мен на господарката си.**

Но тя му отказа:

- **Изядохте и парите и ето, сега е бедна.**
- **Кажи и - отговори старецът, - че имам сигурен начин да ѝ помогна.**

Тогава жената отиде и съобщи за стареца. Щом я изслуша, девойката рече:

- **Тези монаси постоянно обикалят край Червено море и се натъкват на бисери.**

Пооправи външния си вид, седна на ложето си и казва на вратарката:

- **Пусни го при мен.**

Авва Йоан влезе и седна до нея. Погледна я внимателно в очите и ѝ казва:

- **С какво те обиди Исус, та стигна дотук?**

Като чу това, тя цялата изтръпна. А старецът си

наведе главата и горчиво заплака.

- **Авва - казва му тя, - защо плачеш?**

А той, след като съвсем леко вдигна погледа си, пак го сведе надолу и рече:

- **Виждам как сатаната ти се смее в лицето, как бих могъл да не плача?**
- **Има ли за мен покаяние, авва? - попита девойката.**
- **Да - отговори старецът.**

А тя в отговор:

- **Вземи ме оттук и ме заведи където искаш.**
- **Да тръгваме - рече старецът.**

И тя веднага стана, за да го последва. Междувременно старецът забеляза, че тя не даде никакви разпореждания за дома си и се удиви на това.

Когато наближиха пустинята, вечерта ги застигна. Старецът направи малко възглаве, прекръсти го и казва на девойката:

- Легни тук.

След това малко по-встрани направи възглаве и за себе си и след като извърши правилото си, легна да спи. А посред нощ се събуди и вижда някакъв светъл път, идващ към нея от небесата, и Божии ангели да отнасят душата ѝ.

Тогава стана, отиде при нея и побутна ногата ѝ. И щом се увери, че е починала, падна ничком в молитва към Бога. И чу глас, който рече:

„Единственият и ден покаяние струва повече от покаянието на онези, които се каят много години, но не показват покаяна топлота“.

За блажения Павел Препрости, който бе ученик на свети Антоний

Отците разказаха следното. Случило се веднъж Павел Препрости да посети манастира, за да нагледа братята и да им бъде от полза. След обичайното наставление към тях тръгнали заедно към църквата за служба и той като застанал при вратите на храма, наблюдавал всеки с каква душа влиза. А имал и дар от Бога да вижда каква е душата на всеки, точно както ние се виждаме един друг външно. И като виждал всички в блестящи одежди и с просветлени лица и до всекиго - ангел, радващ се за него, Павел и сам се радвал и благодарял на Бога.

След това вижда, че лицето на един от влизащите е тъмно и тялото му е почерняло, а бесове са го наобиколили от всички страни и го влачат с въже с метната върху него примка, а ангелът му го следва отдалече опечален и с наведена глава.

Като видял това, старецът заридал. Удряйки се в гърдите, той седнал пред църквата и започнал да оплаква брата, когото видял в този вид. А братята, като забелязали внезапната промяна и скръбния и безутешен плач, отишли и попитали за причината, и го помолили да влезе заедно с тях. Но той ги отпратил, и продължавал да седи отвън, скърбейки за брата. А когато службата свършила и всички тръгнали да се прибират, Павел се вглеждал във всеки, защото желаел да види какви си тръгват.

Тогава вижда същия брат, който на влизане в храма му бил показан с тъмно лице, почерняло тяло и наобиколен от бесове - той излязъл от църквата с блестящо лице и просветлено тяло. И демоните го следвали отдалече, а светият ангел вървял след него и много му се радвал. Когато противно на очакванията си видял това, Павел бил поразен и с радост прославил Бога, възкликвайки: „О, неизказано човеколюбие и благост на нашия Господ!“ И като застанал пред храма, извикал: „Елате и вижте колко страшни и поразителни са Божиите дела!“

Всички се насъбрали тичешком, за да чуят какво

ще каже. Преподобният разказал какво видял, когато братът влязъл и когато излязъл, а после го приканил да обясни пред всички настъпилата промяна. И братът, без да скрива нищо, разказал какво се било случило с него.

- Аз - казал той, - съм грешен човек и до днес живея в блудство. Но днес, когато дойдох в светата Божия църква, чух пророк Исаия или по-точно Сам Господ да казва: Умийте се, очистете се; махнете от очите Ми злите си деяния; престанете да правите зло; научете се да правите добро. Да бъдат греховете ви и като багрено, — като сняг ще избеля. Ако поискате и послушате, ще ядете благата земни (Ис. 1:16-19). Щом чух това, се съкруших дълбоко и заплаках. Казах на Бога: „Владико Господи Боже, Който дойде на света да спасиш грешниците! Покажи и над мен, грешния и недостойния, това, което сега възвести чрез пророка Си. Защото тук и сега Ти давам дума, Боже, Който познаваш сърцата, че ще изоставя цялото беззаконие и мерзостта, на която се отдавах. И с Твоя помощ вече няма да се

върна към него, а с всички сили ще служа на Теб, човеколюбивия наш Владика“. С това обещание излязох от църквата, като реших, с Божията благодат, да го потвърдя на дело.

2. Старецът каза: „Както почернелият калай може да бъде очистен, така и вярващите, дори да са станали черни от грехове, отново се очистват чрез покаяние. Затова може да уподобим вярата и на калай“.

1. От свети Ефрем

Обърни внимание, брате, с колко много различни начини разполага врагът, за да се бори с подвизаващите се. Преди грехът да е извършен, той го представя като нищожен. Особено похотта на плътската наслада, преди да е извършена, бива представяна от него като толкова маловажна, че изглежда на брата не по-страшна от това, да излее на земята чаша студена вода. А след като вече бъде извършена, лукавият допълнително преувеличва греха във въображението на падналия, надигайки срещу него буря от безброй помисли, та, като потопи разума на брата, да го хвърли в бездната на отчаянието.

Така че, възлюбени, като знаеш предварително козните на врага, гледай да не бъдеш измамен и да не грешиш. А дори и да паднеш в някакво прегрешение, не оставай в него и не се отчайвай за спасението си. Стани и се обърни към твоя Господ и Бог - и Той ще бъде милостив към теб. Защото *щедър и милостив е нашият Господ, дълготърпелив и многомилостив*, и не отхвърля искрено каещите се, а в същия час и с радост ги приема.

Тъй че когато врагът ти каже: „Край, ти погина и не можеш да се спасиш!“, му кажи: „Моят Бог е милосърден и дълготърпелив, няма да се отчайвам за спасението си. Защото Този, Който ни заповяда да прощаваме до седемдесет пъти по седем на ближния си, и Сам още повече ще прости греховете на всеки, който с цялата си душа се обърне към Него“. Тогава по Божията благодат борбата в теб ще се прекрати.

1. От авва Исаия

Ако си се отрекъл от света и си предал себе си на Бога за покаяние, не позволявай на помисъла си да те измъчва заради предишни твои грехове, казвайки, че не са ти простени. И не пренебрегвай отново заповедите на Господа, защото тогава Той няма да прости и предишните ти грехове. Пази се, брате, от духа, който донася на човека печал. Той разполага с много хитрости, за да те лиши от сила.

Защото *скръбта по Бога* (2 Кор. 7:10) е радост — радост да виждаш себе си пребиваващ в Божията воля. Този, който ти казва: „Къде ще избягаш? Няма покаяние за теб“, казва това от ненавист, за да накара човека да наруши въздържанието. А *скръбта по Бога* не воюва с човека, а му казва: „Не бой се! Хайде, върни се назад!“ - понеже знае, че човекът е немошен, и го насърчава.

Приемай помислите с разумно сърце - и те няма да са толкова тежки за теб. Те съкрушават с бремето си оня, който се бои от тях. Силата на тези, които искат да придобият добродетел, е в следното: паднеш ли, не бъди малодушен, а започни наново. А Божията благодат е в това, че когато и да се обърне човек от греховете си, Бог го приема с радост и не му припомня за предишните му съгрешения. Нали в Писанието така и е казано за блудния син: той остави храната за свинете, тоест плътските си похоти, и със смирение се върна при баща си (вж. Лук. 15:11-32). Затова и баща му го прие и веднага нареди да му дадат одеждата на чистотата и залога за синовство, който се дарява от Светия Дух. Защото Владиката ни е милостив и иска само човек да се обърне, както и Самият Той каза: „Истина, истина ви казвам, че на небесата се радват и за един каещ се грешник“ (ср. Лк. 15:7). Тъй че, братя, доколкото ни е дадена Неговата милост и богатството на щедростите Му, нека да се обърнем към Него с цялото си сърце - и Той ще ни приеме с човеколюбие и ще ни направи участници във вечния живот. Така че обърни се и си пази сърцето. И не изпадай в небрежност, не казвай: „Как аз, грешният човек, мога да спазя всички тези добродетели?“

Защото покаянието не изисква от теб дори това! Ето, човек се обръща към Бога, оставя греховете си - и в същия час покаянието го ражда отново и го кърми сякаш с майчино мляко от пречистата си гърд. Отглежда го като нежно любеща майка. И докато детето е в скута на майката, тя го пази от всякакво зло, а когато заплаче, веднага му подава гърд. А понякога и ще плесне младенеца по лицето, колкото той може да понесе, за да го посплаши, та да приема млякото със страх и да не бъде с дръзко сърце. Но ако заплаче, тя веднага ще се смили над него, понеже го е носила (в утробата си). И го придумва, и го целува, и го милва, докато той сам не се улови за гърдта и.

Ако покажеш на младенец злато или сребро, или бисер, или някаква друга скъпоценност от тоя свят, той, разбира се, ще ги погледне. Но докато е в скута на майка си, ще го тегли само към гърдта и, а останалото ще му бъде безинтересно. А и баща му няма да го укорява, защо не работи или защо не отива на война с враговете му. Защото знае, че е още малък и не може нищо - има крачета, но не може да застане прав на тях; има и ръчички, но няма сила да държи оръжие. Затова родителите му търпят и чакат детето да порасне.

И когато поизрасне малко, детето става момче. И ако поиска да се бори с някого и онзи го повали на земята, бащата не се сърди за това на сина си, понеже знае, че той е още момче. Но, когато синът възмъжее, проличава цялата му ревност - ако воюва против враговете на баща си. Тогава и бащата му поверява състоянието си като на свой син.

Но ако след всички трудове, които родителите са положили за него, синът е станал негодник, ако ги мрази и не почита благородството им, ако се сприятели с враговете им - тогава те ще го лишат от милостта си, ще го изпъдят от къщи и няма да му дадат наследство.

Така че, братя, нека и ние да се постареем да останем под покроба на покаянието, да прием мляко от светата му гърд - и то ще ни отгледа. Нека носим игото му, ако то ни наказва - и тогава по Божия воля ще се възродим свише и ще достигнем до

състояние на мъж свършен, до пълната възраст на Христовото свършенство
(Еф. 4:13).